

Szerkesztőségi iroda.

Füster Szt. Ferenczék háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedés. Idő-küldendők az előzetési díjak nyitlertek és hirdetések. Hirdetések jutányosan számítottak.

MURAKÖZ

Előzetési árak:

Egyész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések négy évfolyamra:
Budapest: Goldner A. V. és
Fekstein B. hird. i. r. Ücsben:
Schalk H., Dukas M., Japlik A.,
Dauló G. L. és társánál és Herndl
Brünnen: Stern M.

Nyitlér petitsora 10 kr.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi társadalmi és szépirodalmi hetilap”, a „Csáktornyai lakarképzés”, a „Muraközi lakarképzés”, az „Alsó-Muraközi Takarékpénztár” és „Onszegélyi-szövetkezet”, a „Muraköz-hegyvidéki közművelődési „Onszegélyi” hivatalos közlönye.

A magyar nyelv terjesztésének kérdéséhez.

E lapok hasábjain több ízben volt már a „magyar” szó. Legyen szabad nekem is ide vonatkozó észrevételeimet megtennem.

Házuk nem magyar ajku lakói elég bajt okoznak a hazának azzal s elég baj önön magukra nézve is, hogy nem értik és nem beszélnek a magyar nyelvet. Vétkes mulasztást követ el tehát az, — legyen született magyar vagy nem magyar ajku — aki a magyar nyelv terjesztésének hátrál csak azzal is utját állja hogy nem fordódik vele. Tárgyam szükségességét valóban felesleges volna bizonyítgatnom.

Mi a teendő e téren? E kérdéssel akarok most bővebben foglalkozni.

Első dolog az idegen ajkuak rokonszenvét és ragaszkodását a magyar haza, a magyar intézmények és magyar törvények iránt megnyerni.

E tekintetben legtöbbször tehetnek azok, akiknek a néppel dolgot van; ilyenek a lelkészek, tanítók, jegyzők, ügyvédek, kir. bíróságok, állami, megyei és közs. hivatalnokok (pénzügyi igazságügyi, sat) szóval

mindenki, aki hivatalos eljárásában, érintkezésében a néppel humánusan és tapintatosan bánik, ha az ő nemzetiségüket, s magyar nyelvű ismereteik hiányát nem ócsárolják — Továbbá az arra hivatottak, ha az idegen ajku lakosok közt az állam hivatalos nyelvét, a magyar nyelvet terjesztik. Ennek a több águ eljárásnak magyarosítás a neve, amit sokan tévesen fognak fel, t. i. a magyarosítás szónak rossz értelmet adnak. Mert magyarosítani nem annyit tesz, mint a köztünk élő nem magyar ajku lakosok nyelvét, szokásait kipuhtítani s a magyart reájuk erőszakolni, hanem megértetni velök a közös haza fogalmát s beláttatni velük a magyar nyelv-tanulás szükségét, hasznát már csak abból az indokból is, mivel az állam hivatalos nyelvén hozatnak az ország törvényei, adatnak ki a rendeletek, vétetnek fel a panaszok, mondatik ki s íratik le az ítélet és közöltetnek az állam polgárát illető egyéb határozatok.

Meg kell értetni az idegen ajkuval, hogy az államban a polgároknak bizonyos jogaik és kötelességeik vannak s ha ezen jogokat és kötelességeket nem tudják, mert nem értik azon nyelvet, melyen azok kö-

zöltetnek, saját maguk valják első sorban kárukat.

A magyar nyelv terjesztésének kérdését leginkább a népiskola van hivatva megoldani. Az idegen ajku lakosok közt a magyar nyelv megtanulásának gyökeres kerestülvitelére szükség, hogy a magyar nyelv tanítása a kisdudodában kezdődjék, az elemi, valamint az ismétlőiskolában folytassa s a felnőttek estéli oktatásával végződjék.

Hogy minden idegen ajku községben ovoda álltassék fel, azt úgy látszik könnyen megvalósítani nem lehet Kiserletek tettekek tekintetben megyszerte, tehát vidékünkön is, de a községek rámondottak, hogy szép, szép és jó, de »non possumus!»

Sokat tehetnének a megyei közművelődési egyletek, nálunk a „Muraközi közművelődési egylet”, ha ilyen léteznék, amely hivatva volna az idegen ajkuak által lakott községekben ovodákat állítani. A megyeszerte megindítandó gyűjtés sikerében nincs okunk kételkedni, mert nem hisszük, hogy a megye vagyonosabb polgárai a szent czéltől megvonják fillérjeiket. A községeket is lehetne szorítani, az állam is megnyithatná erszényét, aztán 1—2.

A „Muraköz” tárczája.

Muraközi horvát népdalok.

(A magyar néprajzi társaság számára)

III.

Majoránát ültettünk . . .

Majoránát ültettünk, majoránát ültettünk,
Majoránát — kedves rózsám
Ültettünk.

Itt lent a magas hegyen,
Itt lent, itt lent — kedves itt lent —
A hegyen.

Itt e kavicsos földön,
Itten, itten, — kedves rózsám —
E földön.

Jerünk ketten, nézzük meg!
Jerünk ketten — kedves rózsám —
Nézzük meg!

Kikelt-e az már, vagy sem?
Kikelt-e az — kedves rózsám —
Már vagy, sem?

Kikelt, el is virágozott,
Kikelt, kikelt — kedves — el is
Virágozott.

Három szálát szakíts le!
Három szálát — kedves rózsám
Szakíts le!

Fonjunk három koszorut,
Fonjunk, fonjunk — kedves — három
Koszorut!

Add az elsőt Jézusnak!
Add az elsőt — kedves rózsám —
Jézusnak!

Másik legyen Máriájé!
Másik legyen — kedves rózsám —
Máriájé!

Harmadik legyen mienk!
A harmadik — kedves rózsám —
A mienk!

Sejali smo bažolka . . .

Sejali smo bažolka, sejali smo bažolka,
Sejali smo — draga ljuba —
Bažolka.

Na toj gori visoki,
Na toj gori, — draga ljuba —
Visoki.

Na toj gredi kanonj,
Na toj gredi — draga ljuba —
Kanonj.

Hodmo mi dva njega g'et,
Hodmo mi dva — draga ljuba —
Njega g'et.

Jel je žižel, ali ne,
Jel je žižel, — draga ljuba — ali ne.

Zižel, zižel i preevel,
Zižel, zižel, — draga ljuba —
I preevel.

Vtigni nama kite tri!
Vtigni nama — draga ljuba —
kite tri!

Kaj mo plela venee tri
Kaj mo plela — draga ljuba, —
Venee tri!

Prvi bude Jezu-ev
Prvi bude — draga ljuba —
Jezu-év.

Druzi bude Marijin,
Druzi bude — draga ljuba —
Marijin.

Tretji bude nama dvem,
Tretji bude — draga ljuba —
Nama dvem.

E dal a muraközi nép vallásos érületéről tanuskodik. Édes-bús, de boldog érület szelid hullámzása emeli üdvözítőjéhez és az Isten-anyaéhoz; idilli boldogságának gyermek jutalmul a virágok legszerényebbikét, a magyar népdalok egyik régi jó ismerőset: a majoránát tüzi koszoruba, de túlaradó boldogságban nem élvezheti örömeinek tárgyát a nélkül, hogy meg ne ossza azokkal, akikől minden örömet és boldogságát nyeri. A majoránát, amely kikelt s kivirágozott kedvesével megnézi, csinál belőle három koszorut; egykét Jézusnak, a másikat Máriának s a harmadikat kettyeöknek szánja. A verses alakja a legkezdtelegesebb, refrén-szerű s taian inkább a kedvelt melodiót akarta szolgálni a szegényebb gondolatok számára. E dal a lakodalmak egyik elmaradhatlan ismerőse.

megyei pótadót is ki lehetne e czelára vetni (mint azt több megye teszi) s a megyei kő uregylet létesülhetne és sikerrel munkálkodhatnék.

Kezdetben csak oly községekben állíttatnék ovoda, ahol azt a körülmények leginkább megkívánják; később fokozatosan egyéb községekben — Hogy pedig a falusi kisdodavodák sok pénzbe ne kerüljenek, legcélszerűbb volna vezetésüket az amugy is csekély évi segélyvel ellátott magyar tanítók özvegyeire bízni, mert ezek szerény lakás és kevés díjazás mellett is megfelelőnek a falusi odavodához kötött várakozásnak. A falusi odavodákba csakis lavasztól őszig terjedő időszakra adatnának be a nép gyermekei, mert a különben szegény népünk a télre szükséges meleg ruhát nem igen tudná a kis magyarul tanuló odavodának megszerezni.

(Folytatás köv.)

V. F.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Jótekonyság.** Morandini Bálint helybeli építőmester, a kisdodóvó-egylet czéljaira 50 frtot küldött az egylet elnökségéhez.

— **A szédelgők.** A csáktornyai áll. képezde tanári karának tudomására jutott hogy márczius hónapban Muraköz több vidékén két szédelgő, állítólag képezdei növendékek (mert azoknak adták ki magukat), a képezde számára to ást, krumplit, pénzt s több e félet gyűjtöttek, sőt a bíróságnál teljesítendő bizonyos közbenjárásért bélyegre pénzt is vettek fel. Tisztelettel felkérem mindazokat, akiknél az illető állítólagos képezdeszek kéregettek, vagy pénzt fogadtak el: sziveskedjenek ez esetre vonatkozó adataikat a képezde igazgatóságának tudomására hozni, hogy a közölt adatok a megindított vizsgálatnál felhasználhatassanak. A képezde igazgatósága. Ugyanez ügyben a képezde igazgatója már márcz. 27 én, 75-ik szám alatt megkereste a letényei szolgabírói hivatalt, mert a szédelgők azon a vidéken is jártak.

— **Bucsuszó.** Mindazon t. ismerőseim, akikőt személyesen nem bucsuzhattam el, fogadják e helyen bucsuzatomat. Kérem tartssanak meg szives jóakaratomban s emlékükből, valamint én sem fogom soha a Csáktornyan töltött éveket elfeledni és barátaimra és ismerőseimre halás szívvel visszaemlékezni! Eszék, 1889. apr. 25. Igaz tisztelettel. Baron Lipót.

— **A velőcipő sport.** Csáktornyai is hó díltott magának embereket. Mintegy 16-an öszeállottak s hoztattak maguknak Grácz ből tanítót, aki e hó 23-án bicyclijén meg is érkezett. A tanulás már szorgalmasan folyik.

— **Egy sereg lopás.** 1) E hó 21-én éjjel Novoszell József őrségi lakos óljából 6 drb sertést loptak el. A tulajdonos hamar észrevevén kárát, szomszédai sietve öszelármázta és 20 ad magával körülvette a skarjai erdőt s a sertéseket ott egy völgyben meglelte. A gyanu az ottani maj-rbeli kanászokra irányul. — 2) Zelenics Ignác alsó-pusztákoveczki szolga zsebéből e hó 11-én egy órárt elloptak. A gyanu Pap János nyír-völgyi szolgára irányul, akinél az óra meg is taítatott. — 3) Szászok e hó 19-én Resetar Imr folyó-ójáról Novinscák Borbálya és Osmondok Éva ugyanottani lakosok z-ák kukoricza-fiztet loptak. — 4) Zollár Anna lundvai szolgá e hó 10-én Viakoczi szolgá ruhanevetjét lopta el. — 5) Petron Balázs és Vugrinecz András zászadi lakosok Petron Mihály kárára egy héttel ezélt egy sertés huát

lopták el. A lopás tettesei e napokban megkerültek. — 6) Hoosz Vida helybeli asztalos legénye: Golubás Győzay e hó elején gazdájának öszes szerszámaát ellopta. A tolvajt Varazdon megtalálták. — 7) Frimmel Vilmos helybeli borkerekedő lakásába Gyengyik Jézsef vaskárpáti csavargó kőmives betört s onnét egy revolvert, órafényt s többféle apróságot elvitt. A tolvajt ellopták. — 8) Grünfeld Ignác 15 éves subanc e csáktornyai odava előszobájában — addig, míg a kis odavodások a szobában loptakoztak, kiválasztott néhány jó felöltőt, azokkal ellátott s a helybeli óca-ruha kereskedőnél eladta. Talán máskor is megkisérelte volna e loptakozást, ha idejében nyomára nem jönnék genoszságának.

— **A perenospora ellen.** Igéretem sz rint tudatom a gazdák közönséggel, hogy a tridau uradalmi igazgatója, ki a perenospora (szőlőbetegség) ellen már öt-felo systemáju fecskendőt próbál ki, most a legjobbat egy gráci iparossl megajvittatta és ezen legjobb fecskendő kapható lesz 1: firtet, ha a 1 6 n n t i g a z g a t ó s á g n a l 50 megrendelő jelenkezik, különben a fecskendő ára mindenütt 35 frt. Az 50 megrendelő ugyanígy meglesz, mivel már a polsztraui gazdák is kezdik tömegesen rendelni. En a tennti fecskendőt nagyon ajánlom mivel az eset nem oly nagyon szórja szét a rézvitriolt. A fecskendővel egy maúkas mindig menve, a sort megspicizeli, azután lórdulva ugyanazon sört még egyszer megfecskenkezi, így 1 nap alatt 2 holdat végezhethet.

Br. Knezevich Victor.

— **Kérelem.** E hó 15-én reggel 3 órakor Nemetz József stridói sz. b. b. nester (56 éves), Gibina mellett a Murábi faladt. A megholdogulon hosszú téli kabát, jó posztó nadrág és csizma volt. Bajusza fekete, haja gesztenyeszínű volt. Nemetz Anna kéri azon községek elöljáróit, amelyek határában vetné ki a vízbe felet a Mura vagy a Dráva, sziveskedjenek azt tisztességesen eltemetni A temetési költségeket Nemetz Anna stridói lakos fogja viselni. Stridó, 1889. ápril 18. Kerman József.

— **Gyészhir.** Herczer Juliska, férjzett Baumwald Mórieczné asszonyt, nemkülönben csáktornyai szülőt, testvéreit s öszes rokon-ágát súlyos csapás érte; férje Baumwald Móriecz budapesti kereskedő e hó 22-én 36 éves korában, 2 évi házasság után, az örültek házában elhunyt. A részvét városunkban általános a fiatal asszonyt ért súlyos csapás miatt.

— **Majális** A csáktornyai kisdodóvó egylet választmánya e hó 24-én tartott gyűlésén elhatározta, miszerint május végén az odva javára tavaszi mulatságot rendez. A mulatság iránt már is élénk az érdeklődés.

— **Eljegyzés.** Pollák Gyula csáktornyai kereskedő e hó 21-én jegyezte el Kani zsan Berger Juliska kisasszonyt. Sok szerencsét kívánunk a kötéendő frigyhez.

— **Kinevezés.** Miskolczy Arnold volt csáktornyai polg. iskolai tanítót s újabb időben a löcséi kir. kath. főgymnasium helyettes tanárát a minister ugyanazon főgymnasiumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **Irodalom.** „Költeményeim“ ezim alatt egy kötet vers jelent meg e napokban s küldetett be hozzánk. Irta Tubóy Victor nagykanizsai ügyvéd s megyeszerte ismert verses főszózó. A csinos kiállítású munka Fischel Fülöp nagykanizsai nyomdájából került ki. Ára 2 frt, diszkótésben 3 frt. A könyvhöz az író sikerült szerkepe van mellékelve. A munka tartalmát honfidalok, történeti, lyrái és humoros versek s végül verses áldomások és kölcsöntétek képezik. A könyv utolsó oldalain az előfizetők és gyűjtők neveivel, közzítettük több megyei és országos nevezetességű névvel találkozunk. A költemények tárgya májduc n kizárólag helyi érdekű s

bennök megyénk má d minden vidékéről — s annak rézebbi s mostani ismeri alakjáról leginkább leíró, elbeszélő vagy felkő szövitő formában megemlékszik az író. A versek iránya leginkább hazafias és b. ráti. A versek tárgyainál fogva helyi érdekű és értékű versgyűjteményt mindenesetre érdeklődéssel fogja olvasni a megyei közönség, ezért minden zalamegyei ember jól teszi ha megveszi és elolvassa. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe!

— **Világos távirat.** Egy vasúti távirad. állomásnál lemaradt a vonatról egy fiatal ur. Elmegye tehát a közellevő „Reszege“ nevű helységbe, hol rokonai vannak s onnan egy ember által a feunenített táviradnál következő sürgönyt ad fel arájának Nagyváradra: „Ne várjátok meghálok Reszege“ melyet arája ily formán kapott meg: „Ne várjátok, meghalok részegen.“

— **Lampaisítás.** Az oly lámpák, melyeknek belső tisztogatása bajjal jár, nagyon könnyen megtisztíthatók, ha hamuszir lugot töltünk bele és darab ideig benne hagyjuk.

— **Fiatal gazdasszony.** Férj: „A tej ma élvezhetlen.“ — Fiatal feleség: „Különös, hisz a multkor neked oly jól ízlett, hogy ugyanattól az asszonytól egyszerre, az egész hétre vettem tejet.“

— **Víz palackok tisztítása.** A méz-tartalmu ivó vizek a palackok belső falára fehér szürke földes üledéket raknak fel, mely erősen oda tapad s a szemre rosz behatást tesz. A sírttel s fővennyel való rázás el ezen s nem minden esetben távolítja el ezen lerakódást, de a közönséges só hirtelen feloldja azt s ha aztán itatos papírral és vízzel kiöblítjük, az ílveg tökéletesen vissza nyeri előbbi fényét és tisztaságát.

— **MEGYEI HÍREK** Murakereszturán e hó 14-én egy 16 éves leány öngyilkosságát szándékából a robogó vonal elé feküdt. A mozdony a leány nyakát vágta el, aki szörnyat halt. — C. abrendek közelében a kőbor cigányok több pinchezét törtek fel. A csendőrök ennek következtében nyomozta s a Rezi vármoknál feltalálta, de elfogni nem tudta őket, mivel a cigányok az erdőbe menekültek. — A csendőrök több lövést is tettek. — A nagykanizsai népkönyvtárban 4 hónap alatt 472 adag ebéd szolgáltatott ki.

— **„THE GRESHAM“** elethiztosító-társaság Londonban. Auszriai fiók: Bécs, Ciselstrasse 1., a társulat házában. Magyarországi fiók: Budapest, Ferenc József-ter, a társulat házában. A társulat vagonya 1888. június 30. 102 846, 222-17 frt. Evi bevétel juttalok és kamatból 1888. évi június 30. 19 161, 298, 73 frt. Kifizetések, biztosítási és járadék szerződések után és visszavásárlásokért stb. a társulat tennállása (1888) óta 205 153, 010 — frt. A lefolyt tizenket havi üz. e hó 15-én zakkon a társulatnál 50, 971, 150 — frt. 8-66 ajánlatok nyújtattak be és ezzel a társulat tennállása óta be juttott ajánlatok öszesse 1367, 757 68 — frt. emelkedett. Előrajzok és díjazások melynek alapján a társulat a könyveket kiadja, valamint bevalló-ívek ingyen szolgáltatnak ki az osztrák magyar birodalom nagyobb városiban tartózkodó ügynök urak és az osztrák és magyar fiókok által.

Muraköz mintjából.

— Egy 1723-ik évben kelt kézirat nyomata. —

Utastás

az urad pinczemester részére.

(Vege.)

9-er. Komolyan utastom a pinczemestert, hogy jelen irasbeli rendi kezeimet teljes szigor

és pontossággal teljesítse: de minthogy teljesen lehetetlen mindentől megemlékezni és utasításomban beszorítani a mint az kívánatos lenne, a pinczemestertől, mint szakértőtől elvárom, hogy jelen rendelkezésemet többször átolvasson, a netán hatása körébe vágó, benne nem foglaltat, mint hű szolgáló nemcsak hogy elvégzendő, hanem a mint azt különben egy jó, szorgalmas és becsületes szolgától másképp nem is várható, letett esküjéhez híven tiszta lelkiismeretével teljesítendő.

Azon esetre azonban, ha netán az uradalom a pinczemestert szolgálataiban megártani nem akarja, vagy ő maga is az uradalomnál továbbra is szolgálni nem szándékozik, ha egyéb körülmény az azonnali elbocsátatását szükségessé nem teszi, úgy egyik és más részről is egy negyed évi felmondás megállapítatik. Ellenben legáltalánosabb hivatala ellátására és esküjének letétele után saját élelmére, évi fizetése, és a deputatum alább következő módon állapítatik meg: és pedig:

A számtartói hivatalból.

Fizetése	75 frt
Irodai szükségletekre, papíron kívül	2 frt
Lópatkolásra	2 frt

A várnagyi hivatalból.

Marhaluszt	4 mázsát
Hizott dísznót	1 dbot
Tyukot	20 dbot
Ludat	1 dbot
Tyuktojást	200 dbot
Kisórt	75 fontot
Zsirt	40 fontot
Fagygyertyát	30 fontot
Halat	1 cnts.

A kasznári hivatalból.

Buzát	3 mérőt
Fózot	20 mérőt
Hüvelyeset	2 mérőt
Zabot	20 mérőt

Az uradalmi pinczéből.

Bort	18 szigeti akót

Zöldség, ha lehetséges az uradalmi kerből fedezendő, avagy hogy saját termései zöldséggel magát elláthassa, kerinek egy darab föld kihalatandó.

Savanyu káposztából 4 szigeti akó kiadandó. Tazi fából és egy lóra való takarmányból a mennyi mérsékelt gazdasággal szüksége telik.

Azon esetre, ha az uraság ügyében az uradalmon kívül utazni kénytelen, utazási napidíjjal 36 kr., ha saját lovával van 51 krt.

10. Az említettekén kívül, ne merészeljen a pinczemester — bármi szín alatt — semmi egyebet, bár a legesélyesebbel is maga részére elmulasztani, minthogy az elmulasztottak visszavételén kívül, csak is kegyelemvesztet vonna maga után.

Bécs, 1780. január hó 1-én.

Ozvegy Althan grófnő.
sz. Pignatteli.

Szerk. üzenetek.

— Zagzrab. II. I. A kért számat levélben küldöttem el. — B. S. M. „Preko Drave pri Ottoku.“ A verset vetjük, de nem közzétejük. Meglehet, hogy „akik ismerik a személyt,

nevetni fognak“, de az illető személy, meg a vers írója nem fogna nevetni, ha a gúnydalt közzétejük. Egyébként a (Zagzrab, a leírás közzétételére, a szereplők neve burkolatlan. Más, nemesebb irányban kérésik a tollat forgatni, mert ahhoz ugyilatszük a vers írója ért, — különösen, ha a sorokat jobban megvénne. — Polstran. K. C. Mar Stridból megkapjuk a levelet. Az újabb adatokért köszönet! A jövő számban közzétejük mind a két nyelven.

Nyiltér.*)

Csáktornya egyik legelőnebb helyén május 1-jétől kezdve

üzleti helyiség

lakással, raktárral, pinczével és padlással több évre bérebe adandó.

Bővebb értesítést nyújt:

Rosenberger David
Csáktornyan.

891 3—3

*) E rovat alatti közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ

MARGITAI JÓZSEF

VI TEČAI.

VIJU ČAKOVČU 28. APRILIUSA, 1889.

BROJ 18

MEDJIMURJE

Urednička pisarna:

Glavni pišak, fraterska hiža, živo na kondignaciji. — S urednikom može je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tleće se sadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margital Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjizara Fischel Filipova kam se predpiata i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Štábeni glasnik: „Medjimurskoga podpomoćništva i omládkoga uredništva „Čakovecke štrápkasse“, „Medjimursko štrápkasse“, „Doljo-Medjimursko štrápkasse“ i „Podpomagaćuštva društva“, „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“.

Mravlje.

Prirodoznanci napisali su vno go lepih stvarih od življenja mravljah. Njihovo društveno življenje, njihova medjusobna ljubav i sloga, njihova marljivost i pravitno razdelenje obćenitoga posla med sobom, sve to potiče nas da se moramo čuditi nerazumnim ovim malim živinicam a vu vno go pogledu moremo si od njih peldu vzeti!

Što nije videl v šumi na visoki kup znošenoga mravljinjaka?

Koliku marljivost pokazale su male te živinice, dok su toliki, većkrat do 2 metera visoki kup skupa znosile! A što nije videl mravlje na maršu, kada iz jednoga kraja vu drugi putuju! Pak kakovom slogom, kakovom rekel bi vojničkom taktikom i redom marširaju jedna uz drugu gori doli, nebančaju na putovanju svojem jedna drugu ter drže najlepši red vu kolonnah svojih!

Nemški vučenjak Meissen Karol, koji je zemlju Siam zvanu preputoval, našel je tam jednu osobitu vrst mravljah, od kojih on ovak pripoveda:

Vu Siamu videl sem jednu vrst mravljah, kojih življenje pobudil me je na osobito začudenje.

Ove mravlje zadržavaju se tu vu vlažnih pokrajinah a hrane se s malim živinicami. Pod čer držu cele proscijsje iz

luknjah svojih. Vu dugih, na odele ponaredih kolonah prelaze v takovom redu kak najbolje izmustrana vojska. Na čelu pojedinih odelov moći je spoznati vodje, koji su dvakrat toliki, kak druge. Vduž po edinih redov se opažaju vekš, k mravljam jako spodobne živine, koje vno go brže idu polek redov i kolonnah. Na hrbtu ovih ide se pojedine mravlje, koje čine se da su g nerali o e drobne vojske. Po tom anda moći je suditi, da mravlje ove vekše k sebi spodobne živinice za konje jahače hasnuju, to su anda konjarniki. Jeli je tam za generale husare ili za hulanere imaju, toga gospon Meissen nije popital.

Kak se god stvar ima, svikak je čudnovito življenje ovih mravljah a iz opazanja njihovoga življenja moramo zaključiti, da je nekakov spoj, nekakov jedpakost med njihovim i med človečanskim življenjem.

Vno go je toga vu naravi, česa s ograničenim našim razumom prerazmeti nemoremo, zato spametel človek vu svakom i najmanjem stvoru spoznaje dela božanska. Natura ga nagovarja i opominja da je jedna nevidljiva moć jeden nevidljivi stvoritelj, koj je sva tak lepo i mudro stvoril, a to je naš svemogućí dragi Bog!

ZABAVA

Pes i pačmaga.

(pačmaga je obična koja naji pod imenom „pčča“ poznaju.)

Kal sam nezdravna vu Benu bil, videl sem čeli ov dogodaj na vlastite oči, kojega ovde sada želim opisati, i jer mi se je stvar na toliko dopala da sam se još osmi dan toj komediji smijati mora, misli sem si: To mora vu „Murašoz“, i tak sem si još onde, da nikaj nepozabim, glavne momente te komedije pobliže!

Čelaj komediji, o kojoj bude ovde govor, bil je zrok jeden pes od one fele, koja se Mops imenuje a pišto se psi većinom Azori zovu, s toga hoću ovoga mojega junaka takodjer Azorčskom nazvati.

Azorček je anda izhadjal iz jedne vrlo prečimane i staro plemenite mopsanske familije, kojih predeli, kako ja dokazano, su već med onim vu Noemvojvarki sábršnom živinom, svojim mičemim i grizecim humorom, velkoga na glas smeht i veselje pronzokorali. Nije anda čudo ako je Azorček na svoja pokolenja gizdav bil, tim v š, čim ja on bil jeden od zid jih, negda vu svetu stojećih, sada već skoro izumrlih mopsnov.

Po njegovim čudnem ponašanju, dobrem odhranjenju, lahkim i okretnim gibanju, kak takaj po njegovih gručeh primetbah naproti neplemenitem i izpod njegovoga gospodarstva

i zmožnosti stojećim psom, bilo mu je moći videti, da je on jedan od onakvih mopsinova, kakovih nega mnogo po ovim suncem.

Kak navadno, t.k je u ovim danah Azorček išel sa svojom gospodaricom, pred obedom, malo po uteršijem varašu na setnju, za da malo bolši apetit k obedu dobi, i opet da se malo svojimi znanici i prijatelj, od svakdašnjih varoških dogodajih pospomene.

Ovak u dobroj volji i med veselim bibranjem, došel je Azorček na pijac, gde filarke svakovrstno voće, jabuke, hruške i t. d. trže, kad najednokrat nekakva strahovita stvar njegovu pozornost na se potegne.

Ta strašna stvar je ležala na pol osotce, a na pol segurno i sključeno čepcu, prevzetim iz živajućem vanjskim izgledom pod jedne filarke štantom.

Kad je Azorček tu stvar spazil, stal je u prvom hipu kakti okamenjen, on, koj se je svojim gječjnostojum, u svih neprikladnih življenja, junčki pokazivati običval stal je sada presenečen i ves zgubljen tu. Ali samo jednu sekundu je trajalo to njegovo osupljenje z jednim srčenim skokom, pograbi Azorček to strahovito stvarenje i slavodobitno bežati z čine vu lampih noseći jednu kudelami predstavljenu pačmagu.

Vredna i poštena, ali zato ipak zimu nerado trpeći filarka, koja je sada na ov još nigdar nevidjeni načn bila jednoga dila svoje glavne, sad vu zimi toplinu davajuće obruče, porobjena, z igla je strašnu kriku i viku i pričela je, kak je to već jedna obuta a jedna bosa noga dopuščala, vu družtu s mnošinom kričćih i smejućih se šušarskih i šnajdarskih imšev, za tim tolvajom bežati. Ov je med tem svojega aldova s pekleniskim veseljem sim tam nacukaval, siromšku nedužnu pačmagu je on beže hital vu zrak, kak deca loptu h ču, i opet ju dole padajuću zubni lovil i bilo mu je na obrazu videti, kak se veseli, da se za njim bežeći i srevdivij ra vekši broj rastuća hrpa, za njga na tolik interesira.

Tenki i na dugo vlačeni glasi Azorčkove gospoje, s kojimi ga je k sebi prizivala nisu se ga niti najmanje prijel i on se je tak učinil, kak da ga je niti nečuje, strašen smeh i haloh srećućih ga i za njm bežćih imšev neizmerno mu se je dopa. Z jednim rečjum: Azorček je sasvim na svoje visoko pleme i dobro odhranjenje pozabil, te se je b s onak posto ponafal, kak svaki navadni pes Sario.

Kad bi ovak dosta dugo b žeć, ves zmučen i situden bil, dob žal do jednega mesta, gde sijakri stoje, spazil je onde jednu vedricu punu vode, ovu je odmah sympatčki jezdravil, namočil je najpredi pačmagu vu frišku vodu, zatim je friškim napitkom svoji žedju vgašnil i komé o si je lepo komed na zemlju legel potruške, vzal je pačmagu med prve tace ter ju je počel onak vu čecinskoj obesti zubni trgati.

Stopr ord, kada je od cele pačmage jeden kup nečesa Big zna čse, kroz svake forme, da nije bilo znati, jeli j okruglo, vuglasto, špicasto ili kakovo, pred njm ležalo, pr stal je svoje nečemeruo delo dalje tritati i bez da bi se i kaj bil nal titulu i, koji su mu sad od sve zasopijene d hrop že filarke bli davani, kak p. pr. macina, vraz e sčenje i druge k i: kakva ljubezna imena, bil razžalostil. On je svoje delo zpeljal on je svoj cilj postgel.

Azorčkova go pa, koja je međjutim takodjer do mesta nesreće dohriputalo, imala je koméno d brotu obradjenoj filarki, vrednost ove po tolikem broju puka sprevađjane

pačmage, vu podpunem broju deset, zvonećih srebernih sekserov naplatiti.

Drugi dan sem opet videl istu gospu sa istim Azorčkom a po B ču se šetati, ali Azorček već nije prost okoio bežal kam bi hotel, gospa ga je vodila na Ziorici.

Emanuel Kollay.

Kakvih mestrov je najviše?

Gonele je bil jed n meñ naiglasoviteših šaljivdijah petnajstoga stoletja vu Itali, te je stal vu službi Margusa Nikolai kakti szántartó, vu varošinu Ferrara.

Jedacé vu spomenku ga Nicolai zapite, kakvih mestrov je najviše vu Ferrari? A Gonele mu odgovori, doktorov da je najviše. Ti beđak, odvrti mu Nicolai, kak moreš kaj god zbelesnuti, em vu celoj Ferrari su samo tri vraciteji. Hajdmo se zavadlati za sto cekinov, da ja ipak imam prav, veli nato Gonele. Glita! odgovori Nicolai i poda mu ruku, vu koju Gonele, kak je pri vadlbnju navada, vudari. Ali znaj. Ali znaj! doda Nicolai, da ako je zgubiš, buš je i platiš, z ako ih oebuš imal, buš je odslužil, jer ja se za šalu nevadlam. Gonele se na to nakloni i otide.

Drugi dan si Gonele zavče obraz i vial debelim pamučnim rubcem i postavi se van na vuliču p ed vrata. Svaki poznanik, koj je mimo išel, pital ga je, kaj mu fali, da je zvenam, a on odgovori, da od večera ima takova zubnu bol, da h ee ponoreti. Na te mu jeden za drugi, koj ga je pital, pove vracstvo proti zubnoj boli i svaki ga je za svoje povedano, osiguraval, da je nefajeno i da mora hasneti, jer da je i N. N. to vracstvo rabil i hasnelo mu je, zatim ovomd i onomu je hasnelo i t. d.

D n zatim dojde z nekakovimi rčćim k svojemu gospođinu Nicolaiu, i buduć je bil opet onako zmoćani kak prediđćeg dana, zapita ga i gospodin, kaj mu fali a ov isto tako kak i prije reče, da ga strašno zub boli. Na to mu i sam njegov gospođin pove sigurno vracstvo, koje kak je tvrdil, mora hasneti.

Po vuliču onak zavezani hoćed, tožil se je svakomu, koj je pital, na zubnu bol i od svakoga je dobil naputak, kak se ta bol najleži i najsigurneš vr ču.

Čtvrti dan dojde posve zdrav k svojemug spoduñu Nicolau, s kojim se je zavadal i preda mu arkšć papira, na kojem su bili svi popisani, a gospođin njegov na prvom mestu, pro ital, videl je, da je vadingu izgubl, nasmejal se je i dol je Goneleu sto cekinov izplatiti, zjedno pak se je vu sebi zgovoril: da se već nigdar nebu z njm vadil.

Emanuel Kollay.

KAJ JE NOVOGA?

Zlatna ruža papina.

Navada je, da sv. otec papa k vuzmu jednu zlatnu ružu dava za dar najkrepnostoj kojoj kaljevskoj ili cesarskoj kčeri. To je ruža nedužnosti "ruža k eposti" zvana. Ovu ružu odlučil je ljetos sv. otec papa dovići Stefaniji, supruzi pokojnoga našega kraljeviča Rudolfa darovati. Na sam vuzem imel j bečki papinski nunciuš lepu ovu ružu od suloga zlata napravljenu i s dragim kamenjem izložnu, predati Stefani dovići vu znak spoznanja njenoga čistoga i krepnostoga življenja. Mi joj gratuliramo na lepom ovom daru ter z lime, da vu njm bar neka batrivnosti najde za veliki zgubičćek po smrti supruza svojega!

Reformiranje zakonov.

Iz našega visokoga ministeriuma dohadaju glasi, da budu novi ministri vnogo novotarijah i premenbah učinili vu nekojih zakonih, osobito pripovedaju, da bude na vno go bolši temelj položen zakon; od financiji kak takaj zakon pravosudja dobil bude korenite premenbe i izpravke popravke.

Stekla jopica.

Da je koga stekli pes vgrizel, o tom se već nikaj nećudimo, nu da je stekla jopica tu nesreću preuzrokovala, to je vre ipak malo nenavadna stvar. Za kneginju Sagan pišu iz Cannes, da je imala za svoju zabavu jopicu koja je osteklela ter gospodaricu svoju vgrizla. Kneginja dala se je taki vu Pasteurov inštitut gor vzeti na vracstvo i ufanje je, da ju bude Pasteur, taj glasoviti, stekline vracitelj izvratil iz strahovitoga betega.

Urota proti caru.

Pitali smo nezdavnja, da su na novo natošli na urotneke, koji su se urotili proti življenju ruskoga cesara Sandora. Vezdu pišu novine, da ga jeden oficir iz vlastite njegove garde raniš, koj hoteci ga vmoriti, hitil je pred njega sm-tonosnu bombu. Bomba ova nije ga ipak usmrtila nego kak vele, tak ga je oranila, da od onda car niti vu službenih poslih van iti nemore, nego vu Gačini kak sužen ližu čuva. Strašna je ta urota nih listov, ako je istina! (?)

Rónay Hyacint.

Iz Požona nam dohadja glas, da je biskup Rónay Hyacint 17-ga aprila v jutro naglom smrtju vumrl, vele, srčna guta ga je vudrila. Rónay bil je znameniti muž donovine naše, on je bil odhranitelj i navutej pokojnoga našega kraljeviča Rudolfa i njegove sestre Marije Valerije. On je bil onaj, koj je vu pokojnoga kraljeviča magjarski duh nadehnuš ter vu njem ljubav prama magjarskoj domini odhranil i ojačil. Lehka mu budi zemljica!

Potres.

Iz Londona prijavljaju, da je vu mesecu marecjušu o. l. na otoku Haiti i to vu Port-Depaixu strahoviti potres bil. Pripovedaju ljudi koji su onde putovali, da su hiže vekšom stranom sve čisto do zemlje porušene, druge na pol spolomljene, ljudstva pak jako veliki broj pomorjeno i pod zidine zakopano a vno go pak težko izranjeno i osakačeno.

Vartšć Pariz.

Znano je, da bude vu Parizu ljetos ve ikš svetska izložba. Vu to ime odredilo zastupstvo varoša Pariza jeden milijun frankov za stroške svetčanošti izložbenih, napose pak 600 jezer frankov za zabave koje bude samo varško zastupništvo za vrem izložbe uređivalo. To je bormeš summa, koja kaž; kaže, da Francuzi puno penez imaju, samo smo željni znati, bude li potlam izložbe polek tolikih penezov i tam def cit?

Šah od Perzije.

Iz Teherana zdavnja dolaze glasi, da se perzijanski vladar, Nasredin šah pripravlja pohoditi evropske orsage i vladare Vezda čujemo, da je taj put već i poduzel ter da v majušu bude već vu Petrogradu. Odovud bude pohodil Hollandiju, Belgiju i Englesku iz Engleske pojde vu Pariz, odovul ide vu Beč i Budapešt, a kad si je sve varoš i zemlje pregledal, onda se bude črez Bečgrad i Carigrad (Konstantinopolj) nazad vu svoju domovinu povrnul. Bormeš je to lepo putovanje, želimo mu k tomu srećen put i puno naslade!

Dne 15-ga aprila 1889. v jutro ob 3 vuri na Gibini vu Muri se je vtopil Nemetz József szabolski majster iz Štrigove, oko'o 56 let star. imal je dugog zimskog kaputa, dobre suknene hlače i dobre čizme obučene; černe mustače, lasi ko stanjeve farbe. Vu kojem hataru Međimurja najden taj vtoplenik bude, prosi Anna Nemetz, one občine poglavarstvo, da naj vtoplenika uredno pokopati dađu Sprevodne stroške heč; platti gospa Anna Nemetz. Vu Štrigovi 18. aprila 1889.

Kermán József.

Dva lopovi, koji su se za č. kovečke preparandiste, tojest za takove izdali, koji se za navučitelje školsaju, su vu prešlim mesecu po Međimurju vu više mestih prosit hodili jajca, zrne, peneze i t. d., a negdi negdi su dugač vkanjuvali lj. dstvo, nekiji su njim i peneze dali na štempline. Zato prosi ravnateljstvo čakovečke preparandije one, pri kojim su ovi hodili, da ravnateljstvu na znanje daju sve one čine, koji se te stvari tičeju da se budu priiztraži hasnuvati mogli

Pesma.

Oj siromašnoga muž; i njegovog življenja

Oh žalostna pesem,
Ovdi je van dana,
Oj sirmaka muž,
Bude popevana.

Hi č m vam popevat,
Kako z muž m biva,
Poslušnite malo,
Bratja moja mila.

Protuletje dojde,
Vsemu je veselje,
Siromaku muž i,
Tizko je življenje.

Treba delat gore
I sve polsko delo,
Zna nema mu kaj
Deti v lonec, v zdela.

Kada dojde topla,
I ta letna doba,
Malo kada tužen
Muž je onda doma.

Al otide v gore,
Ali psk vu pole,
S težkim delom tužen
Tuži sve nevole.

Marijv je po noči
I takaj po danu,
Verno skibi za se,
Za decu i ženu.

Včeput kalti jelen
Prez pameti drce,
Malo kada tužen
Dobru juhu s če.

Daj bar žganci, ali
Masna k št bila,
Neb. poznal glada
Bratja moja mila.

Ali včeput nema
Niti to po volji,
Zato r ora biti
V tugi i nevoji.

S krvavemi žilmi,
Kruha pridelava,
Kada zima dojde,
Kruh ga več ostava

Sve predati mora,
Svojega pridelka,

Drugač ekzekutor,
Bi prodal imetka

Kala jesen dojde,
Muž bi platil štribru,
Ali da su treba
Diva mu na zimu.

Kada zima dojde,
Muž bi platil dače,
Ali treba su mu,
Skornje ali hlače.

Ak žena odhrani
Gusku, ali pišče,
I s tem več gospona
Po pijacu iče.

Ako bila raca,
Ali takaj pura,
To se sve v čakovec
Na piac lotura.

Ako pak napravi
Maslo ali sira,
I s tem ju muž jejni
Več na pijac tira.

Kak bi muž veselje
Ona imel k deli,
Ako nema mesa
Nit na vuzem v zdeli

Muž k si zdihava,
Boše suzne oči,
Ali da si tuž n,
Nemore pomoči.

Zato muže nigdo
Obatritet nemoe,
Nego jim navek:
Suze z oči bo e.

Ako ovdi nekaj
Vam napre donesem,
Kak bi tužen muž k
Bi kada on vesel.

Da bi svake fele
Plače ovdi zbrojl.
Več bi lahko muž k
Od žalosti zdvojl.

Od cesarske dače,
Nebum ništ popevli,
Jozuš Kristuš je vre
Ovo sam zahteval.

(Konec sledi.)

Lackovics Tomo.

Magjarska slovnica.

Od rodbinstva. — A rokonságról.

— Moji predji su vre vumrli.
Az én őseim már meghaltak.
— J l tvoj ded živi?
Vajon é-e a te őregatyád?
— Ne samo moj ded, nego i moja babcica je još živa
Nem csak az én őregatyám, hanem az őreganyám is él.
— Moj otac i moja mati su vre stari.
Az én atyám és anyám már öregek.
— Moj otac i moja mati imaju tri sine i j dnu kćer.
Az én atyámnak és anyámnak van három fia és egy leánya
— I vnuke vre imaju.
Már unokáik is vannak.
— Kakvu rodbinu išš ti?
Milyen rokonaid vannak neked?
— Moja rodbna su. bratič, sestrič, sestrina, bratična.
R koinim: a fivérem fia, nővérem fia, nővérem leánya és fivérem leánya.

— Nada je stric, vujec, svak, nevez ta i tati
Továbbá styám fivére, anyám fivére (nagybátyám), nővérem férje (őgór) fivérem felesége.
— Tv j brat je vre čenjen?
Fivéred már ós?
— Moj brat se je vre o enil a restra zamož odisla.
Fivérem már megnősült, a nővérem pedig férjhez ment.
— Od kojega brata se spomináš, od starešega ili od mlajšega brata?
Melyik fivé. edről beszélsz a bátyádról vagy az öccséről?
— Oi toga bud-mo se denes tizeden dalje spominál.
Erről majd mához egy hétre tovább beszélgetünk.

Kolendar.

Od 28-ga do 4-ga
28. Nedelja. Žvko muč. Bela ned.
29. Ponedjeljek. Peter muč
30. Torč. Katarina, S. dev. Mladi mesec.
1. Sreda. Filip i Jakob. ap.
2. Četrtak. Anastazij bšc.
3. Petek. N. šestje sv. križ.
4. Subota. Florian muč.

Licitacije.

Proti Herlinger Mariji 18-ga majuša vu VI. distriktušu.
Proti Goricsanez Kataleni 4-ga majuša vu IV. d. striktušu.
Proti Kralics Franc šti 16-ga majuša vu VI. dišt ktušu.
Proti Fabri J zafi 11-ga majuša vu Páturua.

CENA ŽITKA.

Kuraz 4,95 Pšenica 7 20 — Hek 5,30 Jed men 6.— Zb 5 80 Grah bel 8 30 žuti 8,50

LOTTERIJA.

Bpešt 21. aprilia. 1889.
85 81. 81. 70. 87.

VASUTI MENETREND

CSAKTÖBNYÁN Indul.

Brágerhof felé.		
Reggel	6 óra 32 perczkor	postav.) Prága
Delután	4 " 13 " "	postav.) do
Ejjele	1 " 14 " "	gyorsv.) Prága
Kanizsa felé.		
Reggel	5 óra 5 perczkor	gyorsv.) Prága
Delben	11 " 55 " "	postav.) do
Ejjele	10 " 21 " "	postav.) Prága
Várazsd felé.		
Reggel	7 óra " perczkor	vegyesv.) Prága
Este	10 " 27 " "	postav.) do
Erkezik.		
Brágerhof felé.		
Reggel	4 óra 42 perczkor	gyorsv.) Prága
Delben	11 " 27 " "	postav.) do
Ejjele	9 " 53 " "	postav.) Prága
Kanizsa felé.		
Reggel	6 óra 39 perczkor	postav.) Prága
Delután	4 " 17 " "	postav.) do
Ejjele	1 " 27 " "	gyorsv.) Prága
Várazsd felé.		
Reggel	4 óra 50 perczkor	vegyesv.) Prága
Este	9 " 13 " "	postav.) do

Odgovorni urednik:
M A R G I T A I J O Z S E F.

